

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Sendt elektronisk via klageportalen

Vingsted, den 14. august 2026

KLAGE

Klage over Vejen Kommunes afgørelse om afvisning af klage om drift af sandfang i Rojbøl Bæk

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) klager hermed over Vejen Kommunes afgørelse af 6. august 2026 om afvisning af klage om drift af sandfang i Rojbøl Bæk, station 3676-3730.

Vejen Kommune har afvist at bringe vandløbslovens § 54 i anvendelse og har dermed afvist at påbyde fortsat vedligeholdelse/tømning af sandfanget ved Jeskærvej. Kommunen anfører, at afgørelsen afløser den tidligere afgørelse af 2. juli 2026.

Afgørelsen indebærer, at Vejen Kommune ophører med den hidtidige faste oprensning af sand på strækningen, der siden 2005 har fungeret som sandfang og været omtalt som "sandfanget ved Jeskærvej". Kommunen oplyser selv, at der siden 2005 er foretaget årlig og jævnlig oprensning af aflejret sand på strækningen, men at der fra driftsåret 2025 ikke længere tages sand op og besluttet dermed at nedlægge sandfanget.

Danmarks Sportsfiskerforbund gør gældende, at afgørelsen bør ophæves og hjemvises, fordi Vejen Kommune ikke har dokumenteret, at ophør med drift af sandfanget kan ske uden risiko for forringelse af den økologiske tilstand eller hindring af opnåelse af miljømålet for fisk i Rojbøl Bæk.

Det er kendt viden, at sandfang kan have en gunstig effekt på fiskebestande i vandløb med sandvandring^{1,2}. Og at ophør med tømning af sandfang kan have en meget negativ påvirkning af fiskebestande og miljømålet for fisk.

¹ [Sandvandring - Biologisk effekt af sand i vandløb - Fiskepleje.dk](https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/sandvandring/sandvandring_udvidet) (https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/sandvandring/sandvandring_udvidet)

² [Sandfang - Fiskepleje.dk](https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/sandvandring/sandfang) (<https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/sandvandring/sandfang>)

1. Hovedklagepunkt: Manglende dokumentation for, at miljømålet for fisk ikke påvirkes

Røjbøl Bæk er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Kommunen oplyser selv, at den samlede økologiske tilstand er ringe, at tilstanden for fisk er ringe, at smådyr er i høj tilstand, og at planter og alger er ukendte.

Når fisk på vandområdeniveau er i ringe tilstand, og vandløbet samtidig er målsat til god økologisk tilstand, skal kommunen sikre, at en ændret drift ikke fastholder eller forværrer den ringe tilstand og ikke hindrer opnåelse af miljømålet.

Det mener Danmarks Sportsfiskerforbund ikke at kommunen har dokumenteret i afgørelsen.

Kommunens vurdering bygger i det væsentlige på besigtigelser og generelle antagelser om, at strækningen udvikler sig positivt, og at de opstrøms- og nedstrømsliggende sandfang er tilstrækkelige. Kommunen konkluderer, at manglende sandopgravning ikke har væsentlig negativ påvirkning på fisk, og at den regulativbestemte drift ikke vil medføre forringelse eller hindre opnåelse af miljømålet.

Der foreligger imidlertid ingen konkret dokumentation for denne konklusion. Der er ikke foretaget elbefiskning, ikke fremlagt konkrete data for fiskebestanden, ikke foretaget en fiskefaglig vurdering af gydebankernes tilstand, og der foreligger ikke en faglig vurdering af, om ophør med sandfangets drift kan medføre øget sandtransport og dermed forringe gyde- og opvækstforhold for ørred nedstrøms det nedlagte sandfang.

Dette mener DSF er en væsentlig mangel.

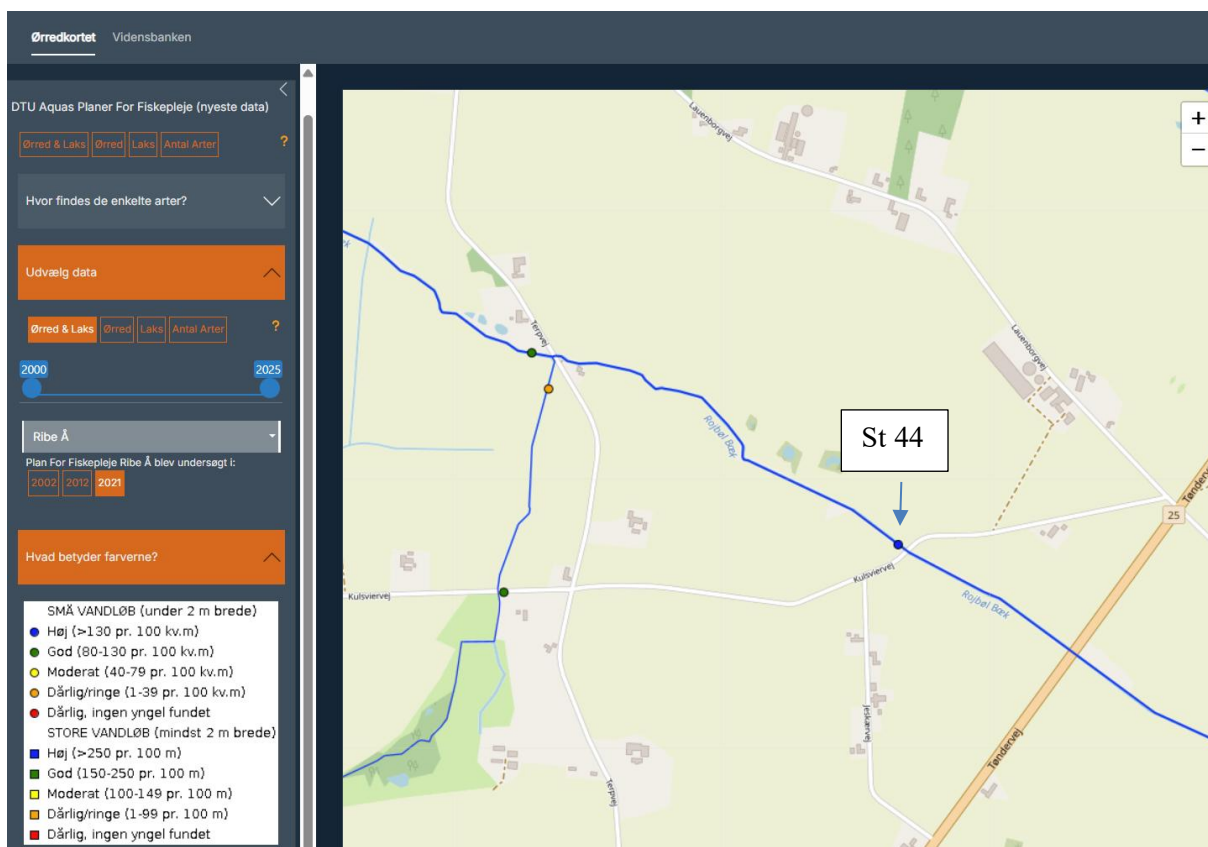
2. Udviklingen i fiskebestanden understøtter, at sandfangets drift kan have haft betydning

Af Fiskeplejeplanen for Ribe Å, 2022, fremgår det, at den nærmeste nedstrøms station for sandfanget ligger ved Kulsviervej, station 44 i Plan for Fiskepleje. Stationen har haft en markant positiv udvikling for fisk og havde i Fiskeplejeplanen³ 2022 høj økologisk tilstand.

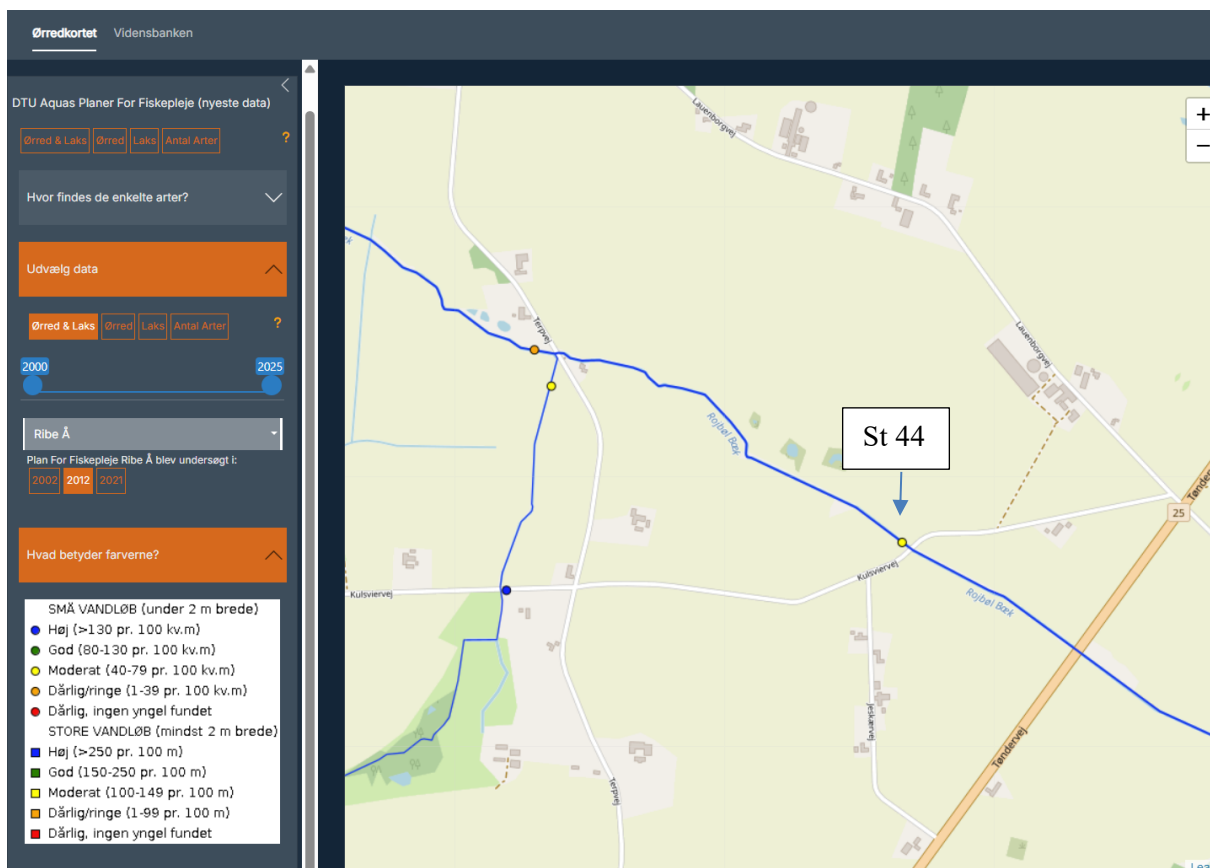
Denne udvikling er væsentlig for vurderingen.

Ifølge data fra fiskeplejeplanerne og Ørredkortet var stationen i 2002 (før etablering af sandfang) markeret med orange prik, svarende til ringe økologisk tilstand. I 2012 (sandfang i drift) var stationen markeret med gul prik, svarende til moderat økologisk tilstand. I 2021 (sandfang i drift) var stationen markeret med blå prik, svarende til høj økologisk tilstand.

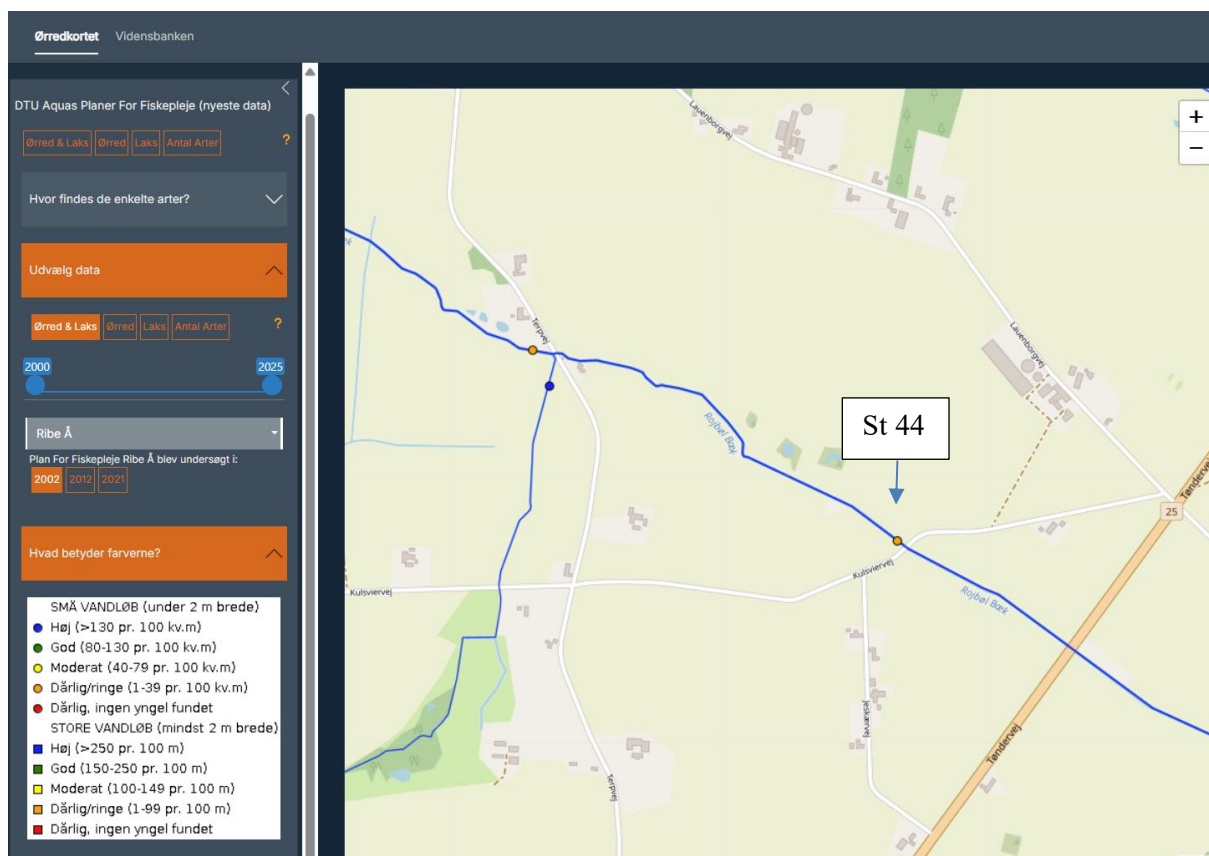
³ Plan for fiskepleje i Ribe Å (<https://www.fiskepleje.dk/-/media/c5b7d9c5be0841c08eb35458523cf33f.pdf>)

Figur 1 viser et udklip fra ørredkortet år 2021, hvor station 44 er markeret. Station 44 er blå og dermed høj økologisk tilstand.

Figur 2 viser et udklip fra ørredkortet år 2012, hvor station 44 er markeret. Station 44 er gul og dermed moderat økologisk tilstand.

Figur 3 viser et udklip fra ørredkortet år 2002, hvor station 44 er markeret. Station 44 er orange og dermed ringe økologisk tilstand

Der er dermed tale om et vandløb, hvor den nærmeste nedstrøms station, i forhold til sandfanget ved Jeskærvej, i perioden fra 2002 til 2021 har vist en markant forbedring fra ringe til høj økologisk tilstand for fisk. Denne forbedring er sket i den periode, hvor sandfanget ved Jeskærvej har været i drift.

Det dokumenterer ikke i sig selv, at sandfanget alene er årsagen til forbedringen. Men det dokumenterer, at vandløbet på den relevante nedstrøms station har udviklet sig i en positiv retning i den periode, hvor sandfanget har fungeret som en del af den faktiske vedligehold og sedimenthåndtering.

Når kommunen vil ophøre med denne drift, burde kommunen have vurderet, om ophøret kan bringe denne positive udvikling i fare.

Kommunen har ikke forholdt sig til udviklingen på station 44 ved Kulsrivervej. Kommunen har heller ikke undersøgt, om ophør med sandfangets drift kan reducere den dokumenterede høje økologiske tilstand på den nærmeste nedstrøms station.

EU-Domstolen har i Weser-dommen, sag C-461/13, fastslået, at der foreligger en forringelse efter vandrammedirektivets artikel 4, hvis blot ét kvalitetselement falder én tilstandsklasse, også selv om den samlede klassificering af vandområdet ikke ændres. Hvis kvalitetselementet allerede befinder sig i laveste klasse, udgør enhver yderligere forringelse en forringelse i direktivets forstand. Det betyder, at kommunen konkret skal kunne dokumentere, at ophør med drift af sandfanget ikke indebærer risiko for forringelse af kvalitetselementet fisk eller hindrer opnåelse af miljømålet.

Det er efter Danmarks Sportsfiskerforbunds vurdering en væsentlig retlig mangel i forhold til indsatsbekendtgørelsens § 8.

3. Kommunen har ikke dokumenteret, at sandfanget er overflødigt

Kommunen bygger afgørelsen på, at sandfanget kan nedlægges, fordi det vurderes overflødigt på baggrund af besigtigelser. Kommunen henviser til, at et vilkår i § 3-dispensationen fra 2004 siger, at sandfangene er midlertidige, og at vandløbet skal reetableres, så snart sandfangene viser sig overflødige.

Det afgørende er imidlertid, om sandfanget faktisk har vist sig overflødigt.

På billedmaterialet fra Kommunens besigtigelser i hhv. januar 2026 og august 2026 ses tydeligt at der ligger sandaflejringer med indhold af fint grus. Sandfanget er dermed dokumenteret som fyldt op af sand. Opfyldningen er sket siden seneste tømning. Det fremgår ikke dato for seneste tømning, men kommunen skriver i afgørelsen at sandfanget ikke er tømt siden driftsåret 2025. Dvs. på 1-1,5 år er sandfanget fyldt helt op med sand.

Et fyldt sandfang er ikke dokumentation for, at der ikke længere er behov for et sandfang. Det er tværtimod dokumentation for, at der fortsat foregår en væsentlig sedimenttransport, og at sandfanget ikke længere har kapacitet, fordi det ikke tømmes.

Kommunen beskriver selv, at vandløbsbunden på 75 % af strækningens sydlige side er præget af hævet bund bestående af sediment med grus/ral, og at der blev konstateret en banke med blød sand-/mudderbund.

Sportsfiskernes billeddokumentation, som kommunen har vedlagt som bilag 5, viser desuden sandaflejringer i sandfanget og sandindlejrning i gydegrus nedstrøms sandfanget. Bilaget beskriver, at der i marts 2026 var ødelæggende mængder sand i, på og omkring gydebanker mellem Jeskær og hovedvej 25, og at sandfanget ved Jeskærvej fremstod bredfyldt med sand.

Kommunen har ikke forklaret, hvordan disse oplysninger kan forenes med konklusionen om, at sandfanget er overflødigt.

Kommunen har heller ikke fremlagt sedimentdata, opmålinger over tid, tømningsdata eller beregninger, der viser, at sedimenttransporten er reduceret til et niveau, hvor sandfanget ikke længere er nødvendigt.

4. Kommunens vurdering af de øvrige sandfang er ikke dokumenteret

Kommunen anfører, at de opstrøms- og nedstrømsliggende sandfang bremser og ophober sandvandring i en sådan grad, at sandfanget ved Jeskærvej er unødvendigt.

Denne vurdering er ikke dokumenteret, og som det er beskrevet i afsnit 3, er et bredfyldt sandfang dokumentation på, at der stadig foregår en betydelig og unaturlig sandvandring på strækningen.

Sportsfiskernes billeddokumentation anfører, at sandfanget ved Terpvej ikke vurderes effektivt, bl.a. fordi strømhastigheden langs den nordlige brink er for høj, og fordi dimensionerne ikke giver effektiv bremsning og opmagasinerings af sand. Det fremgår endvidere, at sand kun synes at blive fanget over en ganske kort strækning i slutningen af sandfanget.

Kommunen har ikke foretaget en konkret vurdering af denne dokumentation. Der foreligger heller ikke data, der viser, at Terpvej-sandfanget eller Tøndervej-sandfanget kan erstatte funktionen af sandfanget ved Jeskærvej.

5. Billeddokumentationen viser risiko for påvirkning af gydebanker

I den vedlagte billeddokumentation i bilag 5 beskrives 8 markante gydebanker fra vinteren 2025/2026 på strækningen mellem Jeskær og hovedvej 25, hvoraf de fleste vurderes negativt påvirket af sand i og omkring gydegruset.

Billeddokumentationen sammenholder bl.a. en gydebanke ca. 75 meter nedstrøms sandfanget i december 2024 og marts 2026. Ifølge bilaget var der i december 2024 klart mindre sand, mens der i marts 2026 var væsentligt mere sandindlejring.

Billederne af sandfanget viser samtidig, at der i december 2024 var en tydelig tunge af sand ind i sandfanget, mens billedet fra marts 2026 viser, at sandfanget fremstod fyldt op. Det understøtter, at der fortsat er betydelig sandtransport i Rojbøl Bæk på strækningen.

Denne dokumentation burde have ført til en konkret vurdering af gydebankernes tilstand og af risikoen for påvirkning af miljømålet for fisk. Dette er ikke sket.

6. Fjernelse af udhængende brinker skærper behovet for en konkret fiskefaglig vurdering

Kommunen oplyser selv, at der i vinteren 2024 blev gennemført vandløbsvedligeholdelse, som resulterede i fjernelse af udhængende brinker på dele af strækningen station 456-3909. Det fremgår ikke af afgørelsen om denne vedligeholdelse, med fjernelse af udhængende brinker og skjul for fisk, var lovlig.

Udhængende brinker udgør væsentlige skjul og levesteder for fisk. Når kommunen først har fjernet skjul i vandløbet og derefter ophører med drift af et sandfang, burde kommunen have vurderet den samlede betydning for fisk og for vandløbets mulighed for at opnå miljømålet.

Kommunen har ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at de samlede fysiske ændringer i vandløbet, ikke påvirker fisk og miljømål negativt.

7. Subsidiært: Der burde være meddelt ny dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3

Rojbøl Bæk er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen oplyser, at etablering og regelmæssig tømning af en strækning, der funktionelt er et sandfang, kræver regulerings-tilladelse efter vandløbslovens § 17 og dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen oplyser også, at der foreligger en § 3-dispensation fra 2004 til at etablere og tømme sandfang, herunder på strækningen station 3676-3730.

Kommunen lægger til grund, at sandfangene var midlertidige, og at vandløbet skal reetableres, når sandfangene viser sig overflødige.

Danmarks Sportsfiskerforbund gør subsidiært gældende, at kommunen ikke uden videre kan anvende en 22 år gammel dispensation som grundlag for at ophøre med driften af sandfanget uden en ny § 3-vurdering.

Sandfanget har været en faktisk del af vandløbets drift og fysiske funktion i mere end 20 år. Den løbende tømning har været en del af den faktiske sedimenthåndtering i vandløbet. Efter en så lang periode må det vurderes, om der har indfundet sig en ny faktisk naturtilstand i det § 3-beskyttede vandløb.

Efter praksis kan ændringer i en længerevarende vedligeholdelsespraksis få betydning for, om der kræves dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3. Hvis vedligeholdelse ikke har været udført gennem en årrække, kan vandløbet udvikle en ny tilstand, som ikke uden videre kan ændres uden dispensation. Dette fremgår af vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3⁴, side 35, 4. afsnit. Citat "*I tilfælde, hvor vandløbet igennem længere tid ikke er blevet vedligeholdt, eller hvor der kun har fundet en begrænset vedligeholdelse sted, kan vandløbet ændre skikkelse så væsentligt, at genoptagelse af tidligere vedligeholdelsespraksis vil kræve dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 (NKO 123, NYT nr. 120, 146, 157 og 196)*"

Samme princip bør efter vores vurdering overvejes her med modsat fortegn: Når et sandfang har været drevet og tømt i mere end 20 år, kan denne drift være blevet en del af vandløbets aktuelle tilstand.

Ophør med drift af sandfanget kan derfor i sig selv indebære en tilstandsændring i det § 3-beskyttede vandløb.

Kommunen burde derfor have foretaget en ny konkret vurdering efter naturbeskyttelseslovens § 3 og om nødvendigt meddelt en ny dispensation, før sandfangets funktion blev afviklet.

Denne vurdering mangler i afgørelsen.

8. Samlet vurdering

Vejen Kommune har ikke dokumenteret, at ophør med drift af sandfanget ved Jeskærvej kan ske uden risiko for forringelse af fisk eller hindring af opnåelse af miljømålet.

Kommunen har heller ikke dokumenteret, at sandfanget faktisk er overflødigt, sådan som vilkåret i 2004-dispensationen forudsætter.

Tværtimod foreligger der oplysninger om:

at sandfanget fortsat har modtaget betydelige sandmængder,
at sandfanget efter ophør med tømning fremstår fyldt op,

⁴ <https://sgavmst.dk/media/2ffflgt1/vejledning-om-naturbeskyttelseslovens-3-beskyttede-naturtyper.pdf>

at der er konstateret sandindlejring i gydegrus nedstrøms,
at nærmeste nedstrøms station ved Kulsvievej har udviklet sig fra ringe til høj økologisk tilstand i den periode, hvor sandfanget har været i drift,
og at kommunen ikke har foretaget en konkret fiskeundersøgelse eller anden dokumenteret vurdering af risikoen for påvirkning af fisk.

Afgørelsen hviler derfor på et utilstrækkeligt fagligt og retligt grundlag.

Danmarks Sportsfiskerforbund anmoder på den baggrund om, at afgørelsen ophæves og hjemvises til fornyet behandling.

Ved den fornyede behandling bør Vejen Kommune som minimum dokumentere:

- om ophør med drift af sandfanget øger sandtransporten nedstrøms,
- om gydebanker og opvækstområder påvirkes,
- om fiskebestanden på nærmeste nedstrøms station kan påvirkes,
- om de øvrige sandfang reelt kan erstatte sandfanget ved Jeskærvej,
- om betingelsen i 2004-dispensationen om, at sandfanget skal have vist sig overflødig, faktisk er opfyldt,
- og om ophør med drift af sandfanget kræver en ny dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

9. Opsættende virkning

Danmarks Sportsfiskerforbund anmoder om, at klagen tillægges opsættende virkning.

Kommunen skriver selv, at en klage umiddelbart vil have opsættende virkning.

Sandfanget bør vedligeholdes efter den hidtidige praksis, indtil der foreligger dokumentation for, at ophør med drift af sandfanget ikke medfører forringelse af fisk eller hindrer opnåelse af miljømålet i Rojbøl Bæk.

Hvis sandfanget ikke vedligeholdes, mens klagesagen verserer, kan der ske yderligere sedimenttransport og tilsanding af nedstrøms gyde- og opvækstområder. Dette kan medføre skade på fiskebestanden og på vandløbets økologiske tilstand (høj, jf. ørredkortet, Fiskepleje planens st. 44) og mulighed for at opnå miljømålet.

Med venlig hilsen

Torben Hansen

Natur og Miljøkonsulent

Danmarks Sportsfiskerforbund

Skyttevej 5 – 7182 Bredsten

Mobil: 5434 0524

E-mail: tha@sportsfiskerforbundet.dk

